

vaimne vabadus kaalub koormad

«Mina ei saanud isa käest rihma ja minu lapsed pole ka minu käest rihma saanud,» lausub Ehala. «Mina ei saanud isa käest rihma ja minu lapsed pole ka minu käest rihma saanud,» lausub Ehala.



ATA: «Mina ei saanud isa käest rihma ja minu lapsed pole ka minu käest rihma saanud,» lausub Ehala. «Mina ei saanud isa käest rihma saanud,» lausub Ehala.

kunstiinstituudist, kellest mõned käivad tänapäevani mängimas. Huvitav on see, et tänu korvpallile olen tutvunud ka päris paljude poliitikutega. Ignar Fjuk, kes läks poliitikasse, korraldas riigikogu treeningu, ja ma sattusin sinna ka. Kümme aastat käisin riigikogu trennis, eri koosseisudega, kes seal parajasti olid.

Nagu ikka korvpallis, on mul mõlema põlve meniskit lõigatud, nina on korra viltu löödud, aga see pandi jälle tagasi otseks. Ühel hetkel juhtus õnnetus ka mu sõrmega. See paranes küll kenasti ära, aga mõtlesin, et see oli jumala märguande, et ära enam mine. Siis aga helistas Ignar Fjuk, et tule ikka viska kaugelt peale, ära sinna korvi alla enam mine.

Kellega veel korvpalli mängides kokku puutusite, kas Jüri Ratas oli ka seal?

Jaa, muidugi. Ta lasi meil ikka enne mängima hakkamist teha igasuguseid soojendusharjutusi. Meie, vanemad olivad, mõtlesime, et hakkame kohe mängima, küll see soojendus saab tehtud mängimise käigus. Aga Jüri ütles, et ei, nii ei lähe. Aga kui jutt on korvpallist, siis tahaksin veel lisada, et mulle meeldib väga ka suusatamine. Viimasel ajal pole küll Tallinnas saanud rajale minna, aga enne olid ju siin suurepäraselt valgustatud

rajad Harkus. Mõnus koht! Millalgi aga tegi abikaasa selgeks, et suusatamise saab ju asendada kepikõnniga, millesse ma aluses suhtusin väga suure skepsisega. Aga pärast seda, kui tal õnnetus mind üks kord rajale vedada Järve metsas ja tegin oma ringid ära nii, et nahk oli läbi-märg, siis vaatasin, et see on päris asjalik tegevus.

Kuidas hindate kolme kooli – muusikakeskkooli, balletikooli ja Otsa kooli kokku panemist?

Sellest on juttu olnud juba kaua aega, et koolid liidetakse ja öeldi ka, et iga kool säilitab oma spetsiifika. Et tuleb küll üks maja, aga sisuliselt kolm eraldi kooli. Ma saan aru, et üldainete õppimist saab kokku panna, Otsa kooli läheb osa pärast põhikooli lõpetamist, aga osa pärast gümnaasiumit. Aga mul oleks küll kahju, kui seal üldse kõik segamini löödaks.

Muusikakeskkooli omapära on olnud ikka selles, et sealt läheb suur osa professionaalseks muusikuks õppima. Otsa koolist tulevad ka paljud muusikaakadeemiasse, meile džässiosakonda tulevad näiteks paljud rütmimuusika osakonnast. Aga paljud piirduvad Otsa kooli haridusega, mis on ka hea, sest see kool annab juba kutseoskused.

Paljud siiski pole rahul, et muusikakeskkoolist saab ühendasutuses kutsekool, tema staatus viiakse alla nagu mingil tavalisel kutsekoolil. Milline on teie arvamus?

Seda ma küll ei taha, et nii läheks. Pigem oleks vaja, et muusikakeskkool säilitaks ikka oma olemuse, mis tal on seni olnud. See on ainulaadne nähtus, mitte ainult siin, vaid kogu maailmas. Nõukogude ajal nimetati teda konservatooriumi juures olevaks muusikaõppeasutuseks, see tähendas, et ta oli nagu konservatooriumi eelaste. Mu oma poeg õppis muusikakeskkoolis klaveri erialal. Neil oli ühine kontsert omavanustega Soomest. Soomlased olid siiski huvikooli tasemel ja vahe meie kasuks oli noortel tohutu. Ma südamest loodan, et see muusikakeskkooli tase ikka ära ei kao ja teda ei taandata tavaliseks kutsekooliks. Muusikakeskkool oli üks hea asi, mille saime nõukogude süsteemilt päranduseks, ja oleks väga suur õnnetus, kui sel nüüd minna lastakse. Meil on väga hea tase seal ju olemas, seda tuleb hoida.

Olete loonud elu jooksul rohkem kui sada laulu. Iga eestlane on teie lugusid kuulnud, aga alati ta ei teagi, et need on kirjutatud Olav Ehala. Miks?

Eks publikule jääb see kõrvu, mida rohkem kuulda ja näha on. Kõige rohkem ehk muusika filmidest «Nukitsamees» ja «Karoliina hõbelõng». Aga ma võtan ikka kohtumistele eri Eesti paikades kaasa ka mõningaid animafilme, mille muusika ma olen teinud. Neid rahvas naljalt ei näe mitte kuskil. Mõned aastad tagasi võtsin ühendust tollase ETV peatoimetajaga ja ütlesin, et te näitate jõulude ajal neid Disney kompanii filme, aga on ju olemas täiesti ametlikult Tallinn-filmi märgi all välja antud videokassette, millel on viis aastavahe-tuse teemalist animafilmi. Seal oli nii Lepo Sumera, Uno Naissoo kui minu muusikat filmides. Toimetaja ütles, et jaa, väga huvitav, kas ma ei saaks tuua talle selle kasseti, ta uurib seda. Siis oli vaikus ja ma võtsin ise ühendust. Sain oma küsimusele sellise vastuse: me uurisime hankeosakonnast, et need filmid olid eetris aastal 2000. Seega viisteist aastat tagasi. Et olevat väga tülikas hakata uuesti hankelepinguid sõlmima. Sellepärast pole rahvas ka näinud neid filme. Ja vaevalt et tuleb üldse võimalust neid näha. No näiteks Heiki Ernitsa ani-

mafilm «Jaagup ja surm». See on natuke poliitiline, natuke mõistukõneline, kantud rahvapärismusest ja Ernitsa humoristliku joonistusstiiliga loodud film. Inimesed ei oskaks võib-olla arvata, et selles filmis on ka minu muusika. Igal pool, kus ma olen seda filmi näidanud, ütlevad inimesed, et nad pole näinud ega kuulnud sellest laulust midagi.

Kuidas te üldse filmimuusikat tegema sattusite?

Jah, ma olin seotud küll teatriga, aga kuidagi sattusin ka kinosfääri. Esimene suurem töö oli kohe muusikafilmi «Don Juan Tallinnas». See on võrdlemisi tavatu, et kohe nii suur asi tuleb. Veidi hiljem sattusin ka animafilmi juurde. Sõbrunesin Priit Pärnaga. Olen üheksale tema filmile teinud muusika. Ja animafilmid on ka üks huvitav kategooria, mida vanasti nimetati multifilmideks. Need kestavad tavaliselt kümme minutit.

Pärna esimesed filmid olid ka lühikesed, aga läksid hiljem pikemaks. Viimased olid juba poole-tunnised. Üks film oli porgandidest. Pärn ütles mulle, et tal on seal kulminatsioon, kus pahad jänessed muutuvad porganditeks, ja sinna juurde oli vaja suurejoonelist, vägevast laulu. Just nagu pärast tulid Eurovisioonil, orkestriga ja puha. Ma ütlesin, et väga tore, aga selleks on vaja teksti ka. Pärn ütles, et las laulab oo yes, oo yes kogu aja. Kogu tekst. Ja kokku 28 sekundit. See oli siis minu kõige lühem laul filmist «Porgandite öö».

Mainiste siin Eurovisiooni, kas ise ei ole tahtnud seal osaleda?

Ma olen tundnud end selle jaoks liiga vanana. Jah, Jaak Joala, kes oli ka selle Eesti-poolse korraldamise juures, ahvatles mind küll kaasa lööma. Samuti režissöör Leo Karpin, kes samuti sellega seotud oli, meelitas omalt poolt. Paar korda nad ikka pakusid mulle, et tee ka laul, aga ma ei võtnud vedu. Täna on see asi juba muutunud millekski muuks kui laulufestival. See on lihtsalt mingi sõu.

Iseasi muidugi, kui kuuekümnendatel-seitsmekümnendatel oleks Eesti saanud sellest võistlusest osa võtta, mine tea, siis ehk oleksin kirjutanudki laulu sinna. Mäletan, et kui segastel üleminekuaegadel Soomes üks sealne dirigent kuulis mu laulu «Põlev puu», siis ta ütles küll, et oleksin pidanud selle saatma Eurovisioonile. Ütlesin, et kahjuks Nõukogude Liit sellel võistlusel ei

Kirjutatud muusikat peaaegu kõikidele Priit Pärna joonisfilmidele

▶ Olav Ehala lõpetas Tallinna muusikakooli muusikateooria erialal ja õppis edasi konservatooriumis kompositsiooni professor Eugen Kapi juures. 1974. aastal sai temast diplomeeritud helilooja. Juba konservatooriumiõpingute ajal asus ta muusikuna tööle noorsooteatris ja oli riikliku estraadiansambli juht. 1975–1991 töötas noorootetri muusikaala juhatajana. Aastast 1991 on Olav Ehala muusika- ja teatriakadeemia õppejõud, 2001–2014 oli heliloojate Liidu esimees.

▶ Ehala on esinenud pianistina paljudes riikides ja saanud animafilmele loodud muusika eest rahvusvahelisi auhindu. Ta on loonud muusikat ka mängufilmidele ja teatrilavastustele – kirjutatud seda ligi 50 näidendile ja 60 filmile. Suurem osa teatrimuusikast on sündinud noorsooteatril, kus algas ka tema koostöö tuntud Vene lavastaja Adolf Šapiroga. Filmi valas on kõige viljakam olnud koostöö Priit Pärnaga – Ehala on kirjutatud muusika peaaegu kõikidele Pärna joonisfilmidele.

▶ Ehala on pälvinud Eesti muusika aastapremia (1992), Suure Vankri preemia (1997), Eesti Kultuurkapitali aastapremia joonisfilmi «Lotte» muusika eest (2000), Valgetähe V klassi teenetemärgi (2001), Riho Pätsi koolimuusika fondi stipendiumi (2002), Eesti Muusika Nõukogu aastapremia põlvkondi, maitseid ja südameid ühendava heliloomingu eest (2005), Eesti Raadio aasta muusiku tiitli (2005), Eesti Muusikaauhinna panuse eest Eesti muusikasse (2007), riikliku kultuuripremia 2010. aasta loomingu eest (2011), Tallinna teeneka kultuuritegelase preemia (2015), laulu- ja tantsupidude kodaraha (2019), kuldse plaadi kategoorias «Panus eesti muusikasse».

▶ Ehala on kirjutatud muusikalid «Sabata krokodill» (1972), «Oliver ja Jennifer» (1972), «Buratino» (1975) ja «Johnny» (1980, koos Jaanus Nõgisto ja Peeter Volkonskiga), «Nukitsamees» (1981) ja «Thijl Ulenspiegel» (1987).

▶ Ehala on muusikaõpetajate liidu ja koorühingu auliige. Tal on ilmunud kuus autori-CD-d.

Tule kontserdile Olku sünnipäeva tähistama!

▶ 28. septembril kell 19 tähistatakse Ale-xela kontserdimajas piduliku kontserdiga maestro Olav Ehala 70. sünnipäeva.

▶ Lavale tulevad Hanna-Liina Vösa, Nele-Liis Vaiksoo ja Lauri Liiv, linnateatri näitlejad Hele Kõrve, Sandra Uusberg, Andero Ermel, Indrek Ojari ja Mart Toome, Pärnu linnaorkester ja dirigent Kaspar Mänd.

▶ Loomulikult esineb Olav Ehala ja tema kvartett koosseisus Toivo Unt, Lembit Saarsalu ja Toomas Rull.

▶ Lavastaja Veiko Tubin loob teatri, filmi ja muusika väljendusvahendeid ühendava kontsertetenduse.

Millal Eesti võidab jälle Eurovisiooni lauluvõistluse?

Ma ei ole kindel, et see üldse enam kunagi juhtub. Ja kas peakski? Tore, et me seal ikka osaleme, väga vahva on, kui satub finaali Eesti lugu, mille pärast ei pea piinlikkust tundma. Neid on



osale. Tegelikult oli see laul kirjutatud hoopis ühele Läti filmile. Leelo Tungal tegi talle hiljem ilusa eestikeelse teksti.

meil üsna mitmeid olnud. Ei tule nii äkki pähegi kõik. No näiteks folkloorses stiilis Tii tuleb meelde. Ja see Ivar Musta võidulugu, see oli ka ju tore klubi tantsulugu. Aga ega niisuguse looga seal enam ei võida, mida mina hindan. Need laulud seal peale ei lähe, millel on sisuline, mõttekas tekst ja normaalne muusika. See kõik on juba Eurovisiooni minevik.